

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

вул. Чорновола 25, оф. 49, м. Київ, 01135
факс/тел.: 501-18-75, 501-18-79

р/р 26000300134527 в ТББВ № 10026/0168
філії ГУ АТ «Ошадбанк», м. Київ, МФО 322669,
ід. код ЄДРПОУ 20064083

№ 96/17 від 31 березня 2017 року

Заступнику Керівника Апарату –
керівнику Головного юридичного управління
Верховної Ради України
Теплюку Михайло Олексійович

Шановний Михайле Олексійовичу!

Національна асоціація кредитних спілок України (далі – НАКСУ), яка об'єднує 120 кредитних спілок і майже 23 роки підтримує розвиток кредитної кооперації України, звертається до Вас з проханням про надання експертного висновку щодо податкового статусу кредитних спілок та необхідності запровадження реєстраторів розрахункових операцій (далі – РРО) при наданні кредитними спілками послуг своїм членам.

Потреба у цьому зверненні викликана різним трактуванням законодавства з боку НАКСУ та Державної фіскальної служби України (далі – ДФС).

Так, НАКСУ вважає, що Закон України „Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг” не вимагає від кредитних спілок застосування РРО при здійсненні кредитно-ощадних операцій, оскільки його дія поширюється на усіх суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції, а кредитні спілки зважаючи на визначення розрахункової операції таких операцій не здійснюють. Адже при наданні кредитною спілкою своїм членам кредитів та залученні від своїх членів грошових коштів на підставі відповідних кредитних договорів та договорів про залучення внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки передачі права власності щодо таких грошових коштів не відбувається і члени кредитної спілки не є покупцями, які здійснюють розрахункові операції. Проценти, які отримуються кредитною спілкою чи сплачуються нею є платою за користування грошовими коштами, а не платою за надання послуги (тарифом, комісією).

З іншого боку, навіть за умови визнання операцій, що здійснюють кредитні спілки розрахунковими, як операцій з надання послуг, надання кредитно-ощадних операцій кредитними спілками підпадає під дію частини 1 статті 9 Закону України „Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, оскільки згідно пункту 19 статті 1 Закону України „Про захист прав споживачів” послуга – це продукція і, відповідно, реєстратори розрахункових операцій та розрахункові книжки не застосовуються при здійсненні торгівлі продукцією власного виробництва установами у разі проведення розрахунків у касах цих установ з оформленням прибуткових і видаткових касових ордерів та видачею відповідних квитанцій, підписаних і завірених печаткою у встановленому порядку, внаслідок чого реєстратори розрахункових операцій та розрахункові книжки не застосовуються. При цьому, це трактування опосередковано підтверджується й у Правовій позиції, яка висловлена Верховним Судом України в Постанові від 28 вересня 2016

року у справі N 6-1699цс16, де банк відповідно до Закону України "Про захист прав споживачів" визнано виконавцем, вкладника – споживачем, а послугу – продукцією виконавця, що свідчить про те, що за аналогією й послуги кредитної спілки є продукцією виконавця, а отже, й власного виробництва.

Натомість ДФС вважає, що кредитні спілки при наданні та поверненні суми кредиту, платі за користування кредитом, залученні депозитів, платі, яка нараховується на вклади, що знаходяться на депозитних рахунках, оплаті кредитній спілці за надання гарантій і поручительств та інших фінансових послуг, передбачених чинним законодавством, якщо розрахунки проводяться в готівковій формі, мають застосовувати РРО та видавати відповідний розрахунковий документ встановленої форми.

Іншим дискусійним аспектом є різне трактування НАКСУ та ДФС податкового статусу кредитної спілки.

Так, НАКСУ вважає, що кредитні спілки не є платниками податку на прибуток, оскільки одночасно відповідають вимогам, встановленим підпунктом 133.4.1. пункту 133.4 статті 133 Податкового кодексу України (далі – Кодекс), а саме:

утворені та зареєстровані в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації, оскільки Закон України „Про кредитні спілки” та Господарський кодекс України визначають, що кредитна спілка є неприбутковою організацією;

їх установчі документи містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб за умови, що для цілей цього абзацу не вважається розподілом отриманих доходів (прибутків) фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами;

їх установчі документи передбачають передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення) відповідно до частини сьомої статті 9 Закону України „Про кредитні спілки” де визначено, що „при ліквідації спілки залишок коштів резервного та додаткового капіталу після розрахунків із членами спілки та іншими кредиторами зараховується до Державного бюджету України.”;

внесені контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

При цьому, з метою дотримання вимоги щодо заборони розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед членів кредитної спілки тощо окрім фінансування видатків на утримання кредитної спілки, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами, кредитні спілки з дотриманням норм абзацу першого пункту 35 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України до 1 січня 2017 року привели свої установчі документи у відповідність із нормами цього Кодексу та у цей самий строк подали копії таких документів до контролюючого органу.

Можливість отримання статусу неприбуткової організації згідно Податкового кодексу України підтверджено і у відповіді Голови Комітету з питань податкової та митної політики Верховної Ради України Н. П. Южаніної (№ 04-27/11-349 від 11.04.2016 року), де зазначено, що у разі дотримання вимог, встановлених підпунктом 133.4.1. пункту 133.4 статті 133 Податкового кодексу України, кредитна спілка може отримати статус неприбуткової організації та не сплачувати податок на прибуток.

Натомість ДФС у листі № 41193/7/99-99-12-02-17 до Головних управлінь ДФС в областях, м. Києві та Офісу великих платників податків ДФС від 28 грудня 2016 року серед іншого зазначає, що згідно із Законом України „Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” неприбутковими організаціями вважаються юридичні особи, що не є фінансовими установами (п. 25 частини першої ст. 1

Закону N 1702). І з огляду на викладене кредитні спілки не можуть бути визнані неприбутковими організаціями у розумінні Кодексу та не підлягають включенню до нового Реєстру. Кредитні спілки як фінансові установи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг, є платниками податку на прибуток та зобов'язані нараховувати та сплачувати податок на прибуток у порядку, встановленому розділом III "Податок на прибуток підприємств" Кодексу.

Констатуючи відмінність трактувань норм законодавства з боку НАКСУ та ДФС, суперечливість норм різних законів та важливість їх впливу на діяльність кредитних спілок, просимо Вас про фахову та неупереджену оцінку норм закону щодо зазначених у цьому зверненні аспектів.

Додатки:

1. Аналітична довідка щодо податкового статусу кредитних спілок України.
2. Аналітична довідка щодо дотримання кредитними спілками норм Податкового кодексу України.
3. Аналітична довідка щодо норм законодавства, які підтверджують звільнення кредитних спілок від використання реєстраторів розрахункових операцій.
4. Індивідуальна податкова консультація № 21426/6/99-99-22-07-03-15 від 08.10.2015 року.
5. Лист № 41193/7/99-99-12-02-17 до Головних управлінь ДФС в областях, м. Києві та Офісу великих платників податків ДФС від 28 грудня 2016 року.
6. Відповідь Голови Комітету з питань податкової та митної політики Верховної Ради України № 04-27/11-349 від 11.04.2016 року.

З повагою,

Президент НАКСУ

П. М. Козинець